

Artikelarkiv Arvesølv 2016

Axel Jørgensen - borgmester i Munkebo

af Birte Neerup

Axel Christian Jørgensen blev født 23.9.1925 i Lohals. Hans far ejede et bådværft, startet af bedstefaderen. Her kom han i lære som skibstømrer, og da han var udlært, kom han til Ring Andersens værft i Svendborg.

Under krigen deltog han i modstandsbevægelsen, og efter krigen blev han indkaldt til militæret og kom bl.a. til at køre de hvide busser fra Itzehoe til Danmark.

Sidst i 1940'erne blev han ansat på Odense Staalskibsværft, hvor han blev valgt som tillidsmand, og senere blev han undermester. I 1959 flyttede han med værftet til Munkebo, hvor han fik job som skibstømrermester. Han bosatte sig med kone og to børn i Rosendalen. Børnene husker, at han var god til at læse historier, og han var meget interesseret i havearbejde og madlavning.

Axel var aktiv i politik, og efter sognerådsvalet i 1962 blev han valgt til formand for sognerådet, der holdt til i den gamle forskole på Fjordvej. Han havde kontortid en gang om ugen fra 16 til 20. Inden valget var rådet blevet udvidet fra 7 til 11 medlemmer, og 5 af de nyvalgte arbejdede på Lindø. Samme år ansattes Regnar Trudslev som kommunesekretær og H. Wivel som kommuneingeniør. Det var en ung kommune, gennemsnitsalderen var 27 år. I 1966 blev Axel genvalgt som formand, og proprietær Eigil Vang-Pedersen, Højvang, blev næstformand.

Axel Jørgensen ved skrivebordet med den undværlige pibe

12. juli 1969 blev Axel interviewet i Stiftstidende. Her blev han spurgt, om der var planer om at slå Munkebo sammen med en anden kommune. "Nej, aldrig", var svaret. Han mente

ikke, at Kerteminde kunne byde på så meget, at de to kommuner kunne slås sammen.

Samme år talte man i kommunen om, at skolebyggeriet kunne stilles i bero, da to skoler dækkede behovet indtil videre - men man manglede et fritidshjem og et rådhus. Et fritidshjem ville koste 5-600.000 kr. Ved valget i 1970 fik Axel 354 personlige stemmer ud af 1074 mulige. Det år blev sognerådet omdøbt til kommunalbestyrelse. Han fik titel af borgmester og flyttede ind i et nybygget hus på

Hulvejsbakken. Socialdemokratiet fik formandsposten i alle 6 udvalg. Det var Axels tredje periode som leder af kommunen, og han fik nu 48.000 kr. i løn. Som sognerådsformand havde han fået 35.000 kr. I juli 1971 opsagde han derfor sin stilling som tømrermester på Lindø. Han havde endnu ikke eget kontor, og det kunne tænkes, at han var den eneste borgmester i Danmark uden et sådant.

Ny og afgående borgmester ved borgmesterskiftet i 1990

Axel arbejdede for et nyt rådhus. I december 1971 fik kommunen igangsættelsestilladelse til et rådhus på byens torv. Pris 2,3 mill. kr. I marts 1972 var prisen dog steget til 3,5 mill. kr. Rådhuset blev indviet 31.1.1973.

Sidst på året konstaterede Axel, at kommunens økonomi var så stabil, at man kunne klare sig uden låntagning i det kommende år, og skatten kunne endda nedsættes med én procent.

I efteråret 1973 udtalte SF'eren Børge Sørensen til en avis, at han syntes, at borgmesteren havde alt for mange formandsposter. Det burde laves om ved næste valg. Ved valget i 1974 blev Axel igen borgmester, selvom Socialdemokratiet havde mistet et mandat til SF, som nu havde to medlemmer. S og SF forventede at arbejde sammen.

Kommunen afholdt borgermøder hvert kvartal, men interessen og tilslutningen var for ringe. Til mødet i 1975 kom der kun 18 beboere. Axel foreslog derfor, at man i stedet for allround-orientering tog sager af aktuel og almen interesse op.

I 1983 kunne man i et portræt af Axel i Stiften læse, at han var formand for Komgas, der er en sammenslutning af de fem regionale naturgasselskaber. Naturgasnettet var indtil da Danmarks største anlægsprojekt. Man skrev om ham, at han havde givet kommunerne en pæn profil i gasprojektet, og at han var en solid modvægt mod de store armsvingere i de andre kommunale regioner. Han gjorde sin indsats ud fra interesse i projektet og ikke ud fra parti- eller kommunalegoistiske interesser.

I marts 1985 blev Axel valgt som Socialdemokratiets spidskandidat, og Palle Hansborg blev formand. I september samme år fyldte Axel 60. Overskriften i avisen var: "En mand af få ord". Endvidere skrev man, at han var meget respekteret. Han var medlem af bestyrelsen for kommuneforeningen for Fyn siden 1970 og siden 1978 i bestyrelsen for Kommunernes Landsforening. Han var også medlem af DONG's repræsentantskab og af bestyrelsen for Fyns kommunale Telefonselskab. Desuden var han formand for Naturgas Fyn og Komgas.

Grethe og Axil Jørgensen med kunstneren Troels Brandt ved maleriet, som var kommunens gave i anledning af 25-års jubilæet i 1987. Billedet hænger nu i Lokalarkivet.

Axil Jørgensen var også meget respekteret i sin egen kommune. Man vidste altid, hvor man havde ham. Han lovede ikke for meget men var kendt for at stå ved sit ord/løfte. Entreprenør Børge Kristiansen var viceborgmester og valgt for Venstre. De to havde et godt venskab og samarbejde. I den lokale

brugsforening var de begge medlemmer af bestyrelsen, hvilket indebar, at de optrådte som julemænd i butikken i december.

Et godt eksempel på Axils handlekraft ses af følgende episode: Da tronfølgeren prinsesse Margrethe i 1965 skulle navngive tankskibet A.P.Møller på 92.000 tons, klipede hun snoren over til champagneflasken, som så satte sig fast. Axil Jørgensen

Axil Jørgensen frigør champagneflasken ved dåb på Lindøværftet i 1965 med tronfølgeren som beundrende tilskuer

klatrede rask op og fik ordnet problemet, og så blev skibet døbt. Den hændelse blev fortalt mange gange i de små hjem i Munkebo.

I september 1986 blev Axil ramt af en blodprop, men han fortsatte som borgmester efter et par måneders orlov. 1.4.1987 havde han 25-års jubilæum som rekordlang leder af kommunen. Han blev fejret med manér hele dagen. Han blev hentet i hjemmet om morgenen, og senere på dagen blev der afsløret et portræt af ham malet af Troels Brandt.

I foråret 1989 hed spidskandidaten ikke længere Axel Jørgensen men Palle Hansborg-Sørensen. Axel trak sig og blev herefter menigt medlem af Socialdemokratiet. Palle Hansborg blev borgmester i november 1990, og Axel Jørgensen fortsatte som menigt medlem af byrådet til sin død 23. august 1992. Han efterlod sig sin kone Grethe og børnene Jørgen, Ulla og Jan.

Artiklen er skrevet efter samtaler med Axel Jørgensens børn: Jørgen, Ulla og Jan i efteråret 2016.